

ГОДИШЕН ОТЧЕТ
НА ФОНДА
ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ
НА БАНКИ
2021

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

ГОДИШЕН ОТЧЕТ • 2021

НА ФОНДА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА БАНКИ

Издание на БНБ
1000 София, пл. „Княз Александър I“ № 1
Телефони: 02 9145/1621
Телекс: 24090, 24091
Факс: 02 980 2425, 02 980 6493
Печат: Полиграфична база на БНБ
Интернет страница: www.bnb.bg

© Българска народна банка, 2022

В Годишния отчет на Фонда за реструктуриране на банки за 2021 г. използваните статистически данни са към 11 март 2022 г.

Информацията, публикувана тук, може да се ползва без специално разрешение, единствено с изричното позволение на източника.

ISSN 2738-8212 (онлайн)

Съдържание

Резюме.....	5
I. Икономическа активност през 2021 г.	8
1. Международна среда.....	8
2. Икономическа активност в България	12
3. Състояние на банковата система	18
II. Управление на Фонда за реструктуриране на банки	21
1. Правомощия на БНБ	21
2. Източници на финансиране	22
3. Определяне на годишни и извънредни вноски	23
3.1. Подфонд за клоновете на кредитни институции от трети държави.....	23
3.2. Подфонд за вноски в ЕФП.....	24
4. Използване на средствата от ФПБ.....	24
4.1. Използване на средствата от подфонда за клоновете на кредитни институции от трети държави	24
4.2. Използване на средствата от подфонда за вноски в ЕФП	25
5. Инвестиране на средствата от ФПБ.....	25
III. Основни показатели за резултата от дейността през 2021 г.	27
1. Вноски във ФПБ през 2021 г.	27
1.1. Вноски в подфонда за клоновете на кредитни институции от трети държави	27
1.2. Вноски в подфонда за вноски в ЕФП.....	27
2. Инвестиране на средствата на ФПБ.....	28
3. Използване на средства от ФПБ.....	28
3.1. Използване на средства от подфонда за клонове на кредитни институции от трети държави	28
3.2. Използване на средства от подфонда за вноски в ЕФП	28
4. Размер на средствата от подфондовете на ФПБ към 31 декември 2021 г.....	29
IV. Организация в БНБ на оперативното изпълнение на дейностите, свързани с ФПБ, и участие в структури на ЕСП.....	31
1. Звена, подпомагащи УС на БНБ във връзка с функцията по управление на ФПБ.....	31
2. Участие в Единния съвет за реструктуриране	32
V. Събития, настъпили след датата на съставяне на годишния финансов отчет.....	33
VI. Вероятно бъдещо развитие	34
VII. Финансов отчет към 31 декември 2021 г.	35

Използвани съкращения

БВП	брутен вътрешен продукт
БНБ	Българска народна банка
ДЦК	гържавни ценни книжа
ЕМП	Единен механизъм за реструктуриране
ЕС	Европейски съюз
ЕСП	Единен съвет за реструктуриране
ЕФП	Единен фонд за реструктуриране
ЕЦБ	Европейска централна банка
ЗБНБ	Закон за БНБ
ЗВПКИИП	Закон за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници
МСС	Международни счетоводни стандарти
МСФО	Международни стандарти за финансово отчитане
НСИ	Национален статистически институт
СМСС	Съвет по международни счетоводни стандарти
ФГВБ	Фонд за гарантиране на влоговете в банките
ФПБ	Фонд за реструктуриране на банки
ХИПЦ	хармонизиран индекс на потребителските цени
<i>APP</i>	<i>Asset Purchase Programme</i>
<i>NGEU</i>	<i>Next Generation EU</i> („Следващо поколение ЕС“)
<i>PEPP</i>	<i>Pandemic Emergency Purchase Programme</i> (временна програма за закупуване на активи (ценни книжа на частния и публичния сектор) в условията на извънредна ситуация, причинена от пандемия)

Резюме

Фондът за реструктуриране на банки (ФПБ, Фондът) е създаден със Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници¹ (ЗВПКИИП) с цел осигуряване на механизъм за финансиране на реструктурирането на кредитни институции и клонове на кредитни институции от трети държави, за които Българската народна банка (БНБ, Банката) е орган за реструктуриране по смисъла на чл. 2 от ЗВПКИИП.

Фондът се състои от два подфонда със специално предназначение: 1) подфонд за финансиране на прилагането на инструментите и правомощията за реструктуриране по ЗВПКИИП по отношение на клонове на кредитни институции от трети държави; и 2) подфонд за набиране на вноски по чл. 69, 70 и 71 от Регламент (ЕС) № 806/2014² и прехвърлянето им към Единния фонд за реструктуриране (ЕФП).

Динамиката и тенденциите в международната среда оказват влияние както върху икономическата активност в България, която е определяща за състоянието на банковата система и съответно за дейностите на Фонда, свързани с набирането и разходването на средства по него, така и върху решения, свързани с управлението на средствата на ФПБ – посредством цените на финансовите активи, в които тези средства се инвестират.

През 2021 г. световната икономика продължи да се възстановява след отрицателния икономически растеж през 2020 г., предизвикан от предприетите безпрецедентни противоепидемични мерки за ограничаване на пандемията от *COVID-19*. Смекчаването на противоепидемичните мерки, постепенното адаптиране на икономическите агенти към тях, както и силно стимулиращите мерки на фискалната и паричната политика допринесоха за съществено нарастване на потреблението на фона на продължаващите затруднения в глобалните вериги за доставки на стоки и суровини. Това наред с поскъпването на енергийните продукти през периода засили инфлационните процеси в света, а очакванията на пазарните участници за допълнително ускоряване на глобалната инфлация нараснаха. В резултат в цените на финансовите инструменти бяха включени очаквания за по-скорошно затягане на паричната политика на централните банки на най-големите

¹ В сила от 14 август 2015 г., ДВ, бр. 62 от 2015 г.

² Регламент (ЕС) № 806/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2014 г. за установяването на еднообразни правила и еднообразна процедура за реструктурирането на кредитни институции и някои инвестиционни посредници в рамките на Единния механизъм за реструктуриране и Единния фонд за реструктуриране и за изменение на Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ОВ, L 225/1 от 30 юли 2014 г.).

икономики. Постепенното намаляване на несигурността във връзка с развитието на здравната криза, подобряването на перспективите за икономически растеж и стимулиращите парични политики на централните банки увеличиха значително склонността на пазарните участници към поемане на риск, като през годината доходността и лихвените проценти по всички класове активи, в които могат да бъдат инвестирани средствата на ФПБ, се повишиха.

След отчетения спад на реалния БВП през 2020 г., предизвикан от въведените противоепидемични мерки срещу COVID-19 в глобален мащаб, през 2021 г. икономическата активност в България започна плавно да се възстановява. Растежът на реалния БВП възлезе на 4.2% за годината, основен принос за което имаше частното потребление. Възстановяването на икономическата активност се отрази в увеличение на броя на отработените човечески часове и на заетите лица в икономиката. Инфлацията, измерена чрез хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), следваше тенденцията към ускоряване и в края на годината достигна 6.6%, за което допринесе главно поскъпването на енергийните продукти.

В условията на подобрена през 2021 г. макроикономическа среда банковата система в България отбеляза ускорен растеж на кредитите и на общите активи и същевременно намаление на необслужваните вземания. Капиталовите съотношения и ликвидната позиция на банковия сектор останаха на нива, значително над регулаторните изисквания. За съхраняване на устойчивостта на банковата система допринесе прилаганата от БНБ макропруденциална политика, в рамките на която и през 2021 г. бе запазено действието на въведените през март 2020 г. мерки, насочени към допълнително укрепване на капитала и на ликвидността на кредитните институции.

През април 2021 г. Управителният съвет (УС) на БНБ определи годишни вноски на клоновете на кредитни институции от трети държави във ФПБ за 2021 г. с общ размер 73 хил. лв. Към 31 декември 2021 г. средствата в подфонда, предназначени за набиране на вноски от клонове на кредитни институции от трети държави, възлизат на 683 хил. лв.

Във връзка с определените от Единния съвет за преструктуриране (ЕСП) вноски на кредитните институции, лицензирани в Република България и дължими към ЕФП за 2021 г., през април УС на БНБ взе решение дължими вноски с общ размер 29 560 хил. лв. да бъдат приспаднати от наличните средства в подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП, предназначен за набиране на вноските на кредитните институции в ЕФП. Към 31 декември 2021 г. средствата в подфонда, предназначени за вноски в ЕФП, са в размер на 506 939 хил. лв.

През 2021 г. не са упражнявани правомощия по реструктуриране по отношение на кредитни институции или клонове на кредитни институции от трети държави, лицензирани в Република България, и съответно не са разходвани средства от ФПБ във връзка с предприемане на действия за реструктуриране или прехвърляне на извънредни вноски към ЕФП.

В отчета на Фонда са представени функциите и задачите на БНБ във връзка с неговото управление. Направен е годишен преглед на развитието и резултатите от дейността на ФПБ в контекста на международната среда, икономическата активност в България и състоянието на банковата система. Отчетът съдържа също всички компоненти на финансовия отчет на Фонда към 31 декември 2021 г., представящи имущественото и финансовото му състояние, паричните потоци, финансовия резултат и изменението в нетните активи, както и доклада на независимия одитор.

Годишният отчет на ФПБ за 2021 г. е приет от УС на БНБ с Решение № 123 от 7 април 2022 г.

I. Икономическа активност през 2021 г.

1. Международна среда

През 2021 г. световната икономика продължи да се възстановява след отрицателния икономически растеж през 2020 г., предизвикан от предприетите безпрецедентни противоепидемични мерки за ограничаване на пандемията от *COVID-19*. Икономическото възстановяване беше неравномерно по региони и икономически сектори и върху темповете му влияеха затягането и смекчаването на противоепидемичните мерки, стимулиращите фискални и парични политики и логистичните затруднения в глобалните вериги за доставки. Предприетите в хода на годината противоепидемични мерки бяха много по-адаптирани и по-целенасочени в сравнение с по-строгите и ограничавачи мерки, прилагани през 2020 г. Световният БВП³ в реално изражение (реален БВП) нарасна с 4.4% (-3.7% през 2020 г.), което беше най-високият растеж на глобалната икономика след отчетения през 2000 г., като през третото тримесечие на 2021 г. достигна нивото си от четвъртото тримесечие на 2019 г. Общият индекс на международната среда (глобалният *PMI*) отчете съществено нарастване на световната икономическа активност през второто тримесечие на годината, достигайки през май 2021 г. най-високата си стойност след 2006 г. През второто шестмесечие на 2021 г. *PMI* индексите се понижиха както в сектора на услугите, така и в промишлеността, но останаха на високи в ретроспективен план нива.

През 2021 г. БВП на САЩ нарасна с 5.7% в реално изражение, което е най-високият растеж на показателя от 1984 г. Основен принос за този растеж имаше частното потребление (5.3 процентни пункта), подкрепено от значителните стимулиращи мерки на фискалната и паричната политика в страната. С цел смекчаване на икономическите последици от пандемията в началото на 2021 г. в САЩ бе приет широкомащабен пакет от мерки на фискалната политика на обща стойност 1.9 трлн. долара на САЩ, включващ и пряка финансова подкрепа за домакинства и малки предприятия. През втората половина на годината беше приет закон за инвестиции в инфраструктурата и създаване на нови работни места на стойност 1 трлн. долара.

В Китай реалният БВП нарасна с 8.1% през 2021 г., като растежът беше неравномерен и на тримесечна база беше по-голям през второто и през четвъртото тримесечие. През останалите две тримесечия на годината икономическата активност в Китай се забави поради възвръщането на ло-

³ По данни на Световната банка към 11 март 2022 г.

кални ограничителни мерки във връзка с разпространението на *COVID-19*, прекъсвания във веригите за доставки, недостиг на електроенергия за някои от големите индустриални райони, както и на регулаторни ограничения в сектора на недвижимите имоти.

Реалният БВП на еврозоната нарасна с 5.3% през 2021 г. Възстановяването на икономическата активност в страните от еврозоната беше най-силно изразено през второто и третото тримесечие на годината след постепенното смекчаване на ограничителните мерки срещу разпространението на *COVID-19*. През последното тримесечие растежът се забави поради ново затягане на протиепидемичните мерки. По компоненти на разходите за крайно потребление основен положителен принос за засилването на икономическата активност в еврозоната през 2021 г. имаха частното потребление и нетният износ. До юни 2021 г. конюнктурните индикатори показваха съществено възстановяване на икономическата активност, като през същия месец съставният *PMI* индекс за еврозоната достигна най-високата си стойност от 2006 г. (60.2 пункта). През следващите месеци на годината беше отчетено забавяне на растежа на икономическата активност, дължащо се на продължаващите затруднения във веригите за доставки, поскъпването на суровините и материалите, както и несигурността във връзка с мерките за ограничаване на разпространението на появилите се нови варианти на коронавируса. Понижение на конюнктурните индикатори се наблюдаваше във всички сектори, като по-съществено беше то в сектора на услугите. През 2021 г. условията на пазара на труда в еврозоната се подобриха, като равнището на безработица възлезе на 7.7% при 8.0% през 2020 г.

Инфлацията в глобален мащаб нарасна значително през 2021 г. и възлезе на 5.5%⁴ на годишна база към декември 2021 г., което бе най-високата ѝ стойност от 2008 г. насам. Основни фактори за ускоряването на инфлацията в международен план бяха силното потребителско търсене на стоки и услуги след ограниченията през предходната година, поскъпването на енергийните продукти в комбинация със затрудненията в глобалните вериги за доставки на стоки и суровини, както и ефектите от стимулиращата политика на правителствата и централните банки на най-големите икономики. В края на 2021 г. годишната инфлация в САЩ, измерена чрез ценовия индекс на индивидуалните потребителски разходи, значително надвиши целта от 2.0%, определена от Федералния комитет по операциите на открития пазар, и достигна 5.8% (1.3% в края на 2020 г.), което е най-високото ѝ ниво след 1982 г. В еврозоната годишната инфлация също се ускори съществено до 5.0% в края на 2021 г. (-0.3% през декември 2020 г.), а базисната инфлация (без храни, енергийни продукти, алкохолни напитки и тютюневи изделия) се

⁴ Според сезонно изгладени данни на Световната банка към 11 март 2022 г.

повиши до 2.6% (при 0.2% през декември 2020 г.). Основен принос за повишаването на инфлацията в еврозоната имаше поскџпането на енергийните продукти – транспортни горива, електричество и природен газ. Значителното поскџпане на енергоизточниците се отрази и върху цените на храните, облеклата, самолетните билети, както и върху ресторантџорските и хотелиерските услуги. Влияние върху ускоряването на инфлацията в еврозоната през периода оказа и базовият ефект от временното понижаване на някои ставки на данџа върху добавената стойност в Германия през втората половина на 2020 г.

През 2021 г. пазарната среда се подобри в съответствие със засилването на икономическата активност в основните региони с развити финансови пазари. Смекчаването на протиеоепидемичните мерџи, постепенното адаптиране на икономическите агенти към тях, както и силно стимулиращите мерџи на фискалната и паричната политика допринесоха за съществено нарастване на потреблението на фона на продължаващи затруднения в глобалните вериги за доставки на стоџи и суровини. Това, наред с поскџпането на енергийните продукти през периода, засили инфлационните процеси в света, а очакванията на пазарните участници за допълнително ускоряване на глобалната инфлация нараснаха. В резултат в цените на финансовите инструменти бџа включени очаквания за по-скорошно затягане на паричната политика на централните банки на най-големите икономики. През първата половина на 2021 г. централната банка на САЩ запази без промени стимулиращите мерџи по паричната политика, но през втората џ половина преразгледа вижданията си за ускоряващата се инфлация в страната и предприе стџпки за намаляване на количествените стимули, а също сигнализира за възможно затягане на паричната политика през 2022 г. През декември 2021 г. Европейската централна банка (ЕЦБ) също обяви намерения за намаляване на количествените стимули, но продължи да поддџржа становището си за временния характер на увеличаващата се инфлация в еврозоната. Постепенното намаляване на несигурността във връзка с развитието на здравната криза, подобряването на перспективите за икономическия растеж и стимулиращите парични политики на централните банки засилиха значително склонността на пазарните участници да поемат риск, като се наблюдаваше повишаване на фондовите индекси и известно понижаване на цените на ценните книжа с фиксиран доход. Към края на 2021 г. повечето водещи фондови индекси достигнаха най-високите си в ретроспективен план нива. Съществено поскџпане през годината беше отчетено и при много финансови и нефинансови активи, като суровини, храни и жилища. През годината циклично коригираното съотношение „цена/печалба“ на компаниите от индекса S&P 500 нарасна съществено, достигайки през ноември 2021 г. най-високата си стойност от ноември 2000 г. През по-голямата част

от годината показателите, измерващи колебливостта на фондовите пазари, запазиха низходящата си тенденция, започнала от втората половина на март 2020 г. Влияние върху колебливостта оказваха очаквания за скорошно затягане на паричната политика на Федералния резерв и новите вълни на разпространение на *COVID-19*.

Увеличението на излишъка от ликвидност в банковата система на еврозоната беше основен фактор за понижаването на лихвените проценти на паричния пазар. През 2021 г. средната стойност на лихвения процент по необезпечени обръщайт сделки на паричния пазар в евро (*€STR*) намалая до -0.57% спрямо -0.55% през 2020 г. Лихвите по депозитите на междубанковия паричен пазар в еврозоната (*ЮРИБОР*) се понижиха, като средната стойност през 2021 г. на лихвения процент по депозитите с матуритет от 3 месеца възлезе на -0.55% (спрямо -0.43% през 2020 г.), а средните стойности на лихвените проценти по депозитите с матуритет от 6 месеца и 12 месеца бяха съответно -0.52% и -0.49% (спрямо съответно -0.36% и -0.30% през 2020 г.).

През 2021 г. доходността по ДЦК на Германия се увеличи във всички матуритетни сектори, по-значително при по-дългосрочните ДЦК. Спрямо края на 2020 г. доходността на германските ДЦК със срок до падеж 2 години се повиши с 8 базисни точки до -0.62%, а доходността на 10-годишните ДЦК нарасна с 39 базисни точки до -0.18%. Тези изменения доведоха до увеличаване на наклона на кривата на доходност, измерен чрез разликата между доходността на 10- и на 2-годишните ДЦК, с 31 базисни точки до ниво от 44 базисни точки. Основен фактор за повишаването на доходността по ДЦК на Германия през 2021 г. беше увеличението на инфлацията и инфлационните очаквания в еврозоната, което засили очакванията на пазарните участници за скорошно затягане на паричната политика на ЕЦБ. Динамиката на цените на дългосрочните ДЦК на Германия през годината се определяше главно от променящата се интензивност на търсенето на нискорискови активи, отразяваща нарастването и намаляването на опасенията на пазарните участници относно икономическите последици от разпространението на нови варианти на вируса *SARS CoV-2*. Въпреки поевтиняването им през отчетния период, в края на декември 2021 г. всички ДЦК на Германия с матуритет до 10 години включително продължиха да се търгуват при отрицателна годишна доходност. Спредовете на доходност между ДЦК на държавите от еврозоната и на Германия се разшириха през 2021 г. През първите четири месеца това се дължеше на негативните икономически ефекти от затягането на протиепидемичните мерки след увеличаването на новите случаи на *COVID-19* в страните от еврозоната. През май и юни 2021 г. протиепидемичните мерки в повечето държави от еврозоната постепенно бяха смекчени, което намали несигурността от-

носно бъдещата икономическа активност в региона и доведе до всеобхватно свиване на спредовете. Успешното приключване на процедурата по ратифициране на Решението на Съвета на Европейския съюз (ЕС) за собствени ресурси от всички държави – членки на ЕС, и последвалото стартиране на емисиите на облигации за финансиране на инструмента на ЕС за възстановяване – „Следващо поколение ЕС“ (NGEU), оказа допълнителен ефект върху свиването на спредовете в средата на годината. След известно стабилизиране на спредовете през третото тримесечие на 2021 г. през четвъртото отново беше наблюдавана тенденция към разширяване в резултат от засилващата се несигурност по отношение на затягането на противоепидемичните мерки в много държави от еврозоната поради разпространението на нови варианти на вируса SARS CoV-2. Допълнителен ефект за разширяването на спредовете през този период оказаха и очакванията на пазарните участници, че прекратяването през март 2022 г. на програмата на ЕЦБ за закупуване на активи в условията на извънредна ситуация, причинена от пандемия (*Pandemic Emergency Purchase Programme, PEPP*), няма да бъде напълно компенсирано с допълнителни покупки по програмата за закупуване на активи (*Asset Purchase Programme, APP*), което евентуално би довело до намаляване на търсенето и ликвидността на ДЦК на някои страни от така наречената „периферия“ на еврозоната.

Динамиката на доходността на останалите класове активи, в които потенциално могат да бъдат инвестирани средствата на ФПБ съгласно Закона за Българската народна банка (ЗБНБ), също като цяло бе възходяща през 2021 г.

2. Икономическа активност в България

След отчетения през 2020 г. спад на реалния БВП, предизвикан от разпространението на пандемията от COVID-19, и въведените в глобален мащаб противоепидемични мерки през 2021 г. икономическата активност в България следваше тенденция към плавно възстановяване, като общо за годината растежът възлезе на 4.2%. Основните фактори, които подкрепиха нарастването на икономическата активност, бяха подобряването на нагласите на фирмите и домакинствата, стимулиращите фискални мерки, както и продължаващата силно стимулираща парична политика на ЕЦБ в съчетание с поддържаните от нея отрицателни лихвени проценти, които поради режима на паричен съвет оказват влияние върху лихвените проценти в страната. По елементи на разходите за крайно потребление нарастването на реалния БВП бе определено главно от растежа на частното потребление. Изменението на запасите и правителственото потребление бяха други компоненти с положителен принос за динамиката на икономическата ак-

тивност, докато инвестициите в основен капитал и нетният износ имаха отрицателен принос.

Частното потребление се повиши с 8.0% в реално изражение през 2021 г. и беше подкрепено от силния растеж на номиналните доходи от труд, значителното нарастване на нетните фискални трансфери към домакинства⁵, засилването на потребителското доверие и понижаването на нормата на спестяване⁶. Увеличението на доходите от труд отразяваше най-вече ускоряването на растежа на възнагражденията както в частния, така и в публичния сектор, включително в резултат от нарастването от началото на годината на минималната работна заплата⁷. През 2021 г. правителственото потребление се повиши с 4.0% в реално изражение, за което повлияха повишаването на разходите за здравеопазване поради предприетите допълнителни мерки за преодоляване на последиците от пандемията от COVID-19, както и увеличението на разходите за персонал и издръжка в публичния сектор. Инвестициите в основен капитал отчетоха спад с -11.0% в реално изражение и според оценки на БНБ⁸ за това допринесоха както публичните, така и частните инвестиции. Въпреки подобряването на нагласите на мениджърите за бъдещата производствена активност инвестиционната активност на фирмите остана през годината слаба, което отразяваше по-голямата несигурност в икономическата среда и наличието на свободен производствен капацитет. За понижаването на инвестициите на сектор „държавно управление“ повлия политическият цикъл в страната, в резултат на който бе отчетено забавяне на изпълнението на инфраструктурни проекти, финансирани от националния бюджет, и на капиталови разходи, финансирани със средства от ЕС. Потенциални фактори за нарастването на запасите в икономиката бяха ниското им ниво през 2020 г. и започналото натрупване на запаси (включително под формата на незавършена продукция) в съответствие с постепенното възстановяване на икономическата активност в страната. Нетният износ имаше отрицателен принос за изменението на БВП през 2021 г., който бе определен изцяло от търговията със стоки и отразяваше по-силния растеж на вноса спрямо износа на стоки в съответствие със същественото нарастване на крайните потребителски

⁵ Определящо значение за нарастването на нетните фискални трансфери към домакинствата през 2021 г. имаше същественото увеличение на разходите за пенсии.

⁶ За оценка на нормата на спестявания на домакинствата са използвани данни от редовно провежданото от Националния статистически институт (НСИ) Наблюдение на домакинските бюджети.

⁷ От началото на 2021 г. минималната работна заплата беше увеличена от 610 лв. на 650 лв.

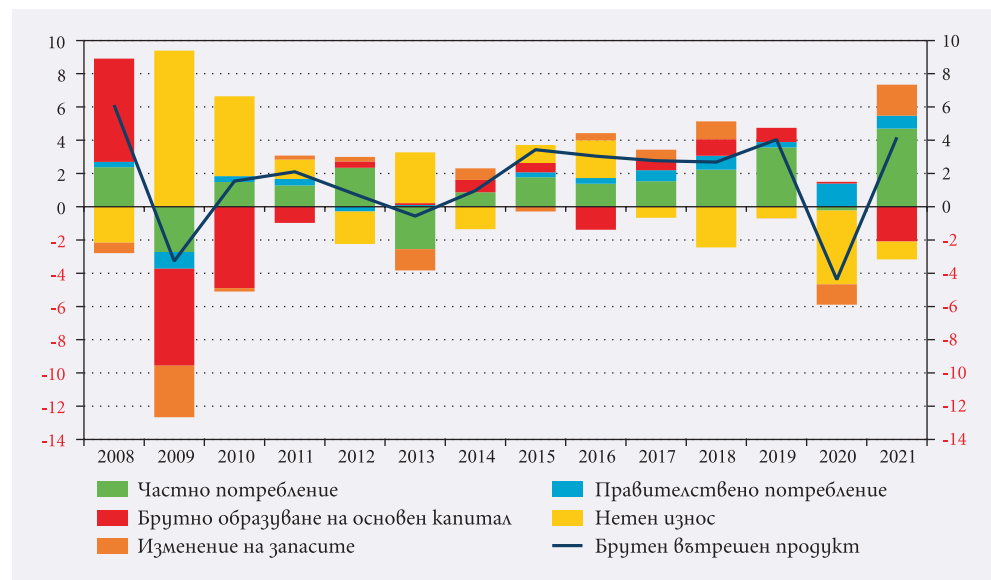
⁸ Оценката за частните и правителствените инвестиции е направена, като са използвани публикуваните данни от националните сметки за общите инвестиции в икономиката и данните за инвестициите на сектор „държавно управление“ за 2021 г., представени в Средносрочната бюджетна прогноза за периода 2022–2024 г. (публикувана на 21 януари 2022 г.).

разходи. Търговията с услуги имаше положително влияние за засилването на икономическата активност, което се дължеше главно на частичното възстановяване на услугите, свързани с пътувания и транспорт, за които България е нетен износител.

Графика 1. Темп на изменение на БВП в реално изражение и принос по елементи на разходите за крайно използване

(%; процентни пунктове)

(%; процентни пунктове)

Източници: НСИ; изчисления на БНБ.

От гледна точка на тенденциите по икономически отрасли брутната добавена стойност през 2021 г. се повиши с 3.6% (спад с 4.5% през 2020 г.), като подобряване на икономическата дейност беше отчетено във всички основни сектори – „индустрия“, „услуги“ и „селско стопанство“. Нарастването на добавената стойност в индустрията бе определено от подсектора на промишлеността и съответстваше на растежа на износа на стоки и на вътрешното търсене, докато в подсектора на строителството добавената стойност се понижи със 7.8% спрямо предходната година. Растежът на добавената стойност при услугите беше широкообхватен по подсектори, като спад се наблюдаваше единствено при услугите, свързани с „търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство“⁹, които продължиха да бъдат негативно засегнати от пандемията. Нарастването на добавената стойност в аграрния сектор съответстваше на отчетената за годината

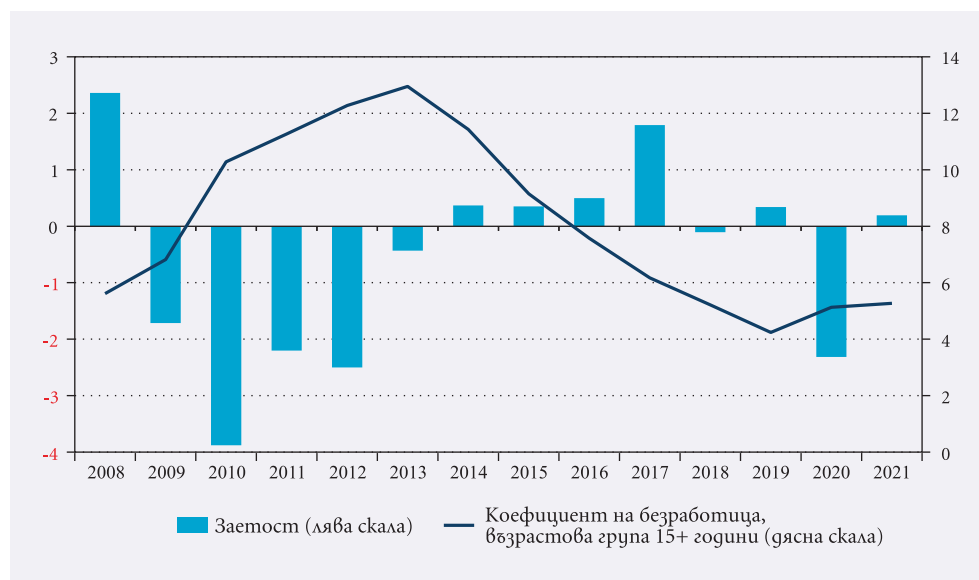
⁹ Да се разбира подсектор „търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство“ от Класификацията на икономическите дейности.

по-добра селскостопанска реколта.¹⁰ По отношение на брутния опериращ излишък по текущи цени общо за икономиката през 2021 г. беше отчетен 9.4% растеж. Подобряване на финансовото състояние на фирмите се наблюдаваше в промишлеността и услугите, докато в аграрния сектор и строителството брутният опериращ излишък се понижи спрямо 2020 г.

Графика 2. Темп на изменение на заетостта и равнище на безработица

(%, на годишна база)

(% от работната сила)

Източник: НСИ.

Започналото плавно възстановяване на икономическата активност в страната намери отражение в увеличение на броя на отработените човечески часове и на заетите лица в икономиката съответно с 1.1% и с 0.2% през 2021 г. Растеж на заетостта беше отчетен както в промишлеността и строителството, така и в сектора на услугите, с изключение на подсектор „операции с недвижими имоти“. Същевременно спадът на самонаетите лица в селското стопанство имаше основен принос за сравнително ниския растеж на броя на заетите за годината. Въпреки нарастването на икономическата активност и продължаването на действието на въведените през 2020 г. програми за субсидирана заетост равнището на безработицата по данни от Наблюдението на работната сила¹¹ на НСИ слабо се повиши до 5.3% през 2021 г. (5.1% през 2020 г.), дължащо се най-вече на въведените про-

¹⁰ Според вторите оценки от Икономическите сметки за селското стопанство на НСИ в реално изражение обемът на продукцията на отрасъл „селското стопанство“ през 2021 г. нараства със 17.5% спрямо 2020 г.

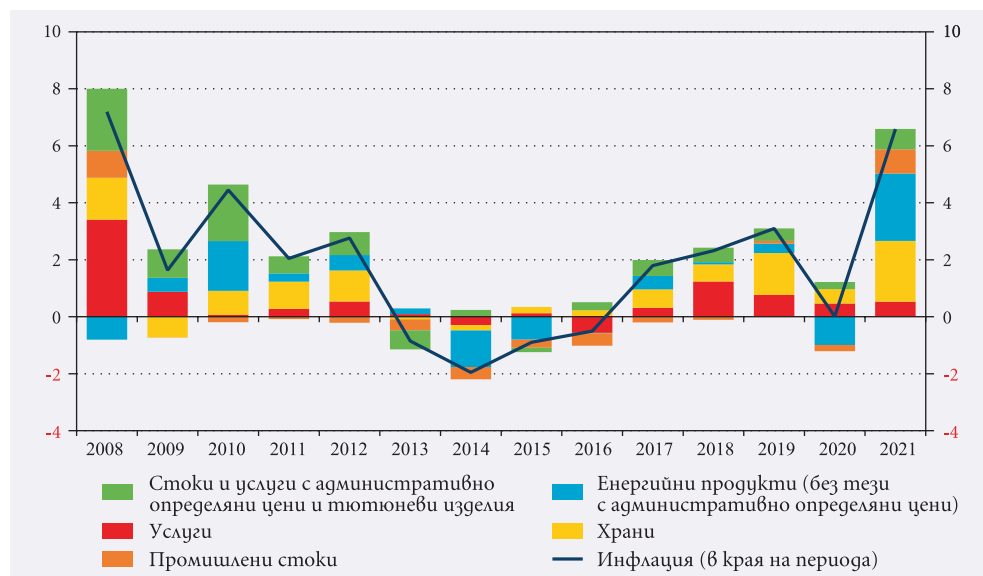
¹¹ Данните се отнасят за възрастовата група 15 и повече години.

мени в използваната методология от началото на 2021 г., които не са отразени в предходните години.

Графика 3. Годишен темп на инфлацията по ХИПЦ

(%; процентни пунктове)

(%; процентни пунктове)

Източници: НСИ; изчисления на БНБ.

През 2021 г. се формира тенденция към ускоряване на инфлацията, измерена чрез ХИПЦ, която в края на годината достигна 6.6% (0.0% в края на 2020 г.). За възходящата динамика на инфлацията оказаха влияние външни и вътрешни фактори от страна както на търсенето, така и на предлагането. Тези фактори могат да се обособят в четири основни групи: 1) значително повишение на международните цени на енергийните продукти (петрол, природен газ и електроенергия) и на храните; 2) съществено нарастване на цените на международните превози на стоки и поскъпване на някои промишлени стоки поради затруднения в глобалните вериги за доставки; 3) повишаване на разходите за труд на единица продукция; и 4) силен растеж на частното потребление в страната. По компоненти на ХИПЦ определящо значение за засилването на инфлацията имаха цените на енергийните продукти (без тези с административно определяни цени), при които в края на годината беше отчетено повишение с 35.0% в съответствие със силното нарастване на международната цена на петрола тип „Брент“. За ускоряването на общата инфлация допринесе и повишаването на инфлацията при храните в резултат както на същественото поскъпване на хранителните суровини на международните пазари, така и на косвени ефекти от по-високите цени на електроенергията, горивата, минералните торове и други продукти, които секторът използва за междинно потребление. Базисната

инфлация¹² отбеляза ускорение до 3.2% (0.5% в края на 2020 г.), което отразяваше главно по-високата инфлация в групата на нехранителните стоки, докато при услугите възходящата динамика на цените беше сравнително по-слабо изразена. Ценовата динамика на базисните компоненти на ХИПЦ отразяваше нарастването на крайните потребителски разходи на домакинствата и на разходите за труд на единица продукция, както и проявлението на косвени ефекти от по-високите цени на храните и горивата. Повишаването на годишна база на регулираните цени на топлоенергията и на природния газ имаше основен принос за отчетеното ускорение на инфлацията при административно определяните цени (включително тютюневи изделия).

През 2021 г. депозитите на неправителствения сектор в банковата система продължиха да нарастват с високи темпове, но през последното тримесечие на годината се наблюдаваше забавяне на растежа, който през декември възлезе на 9.1% на годишна база. Запазващите се на много ниски нива лихвени проценти по депозитите в съчетание с ускоряването на инфлацията оказваха влияние за пренасочване на част от свободните средства на домакинствата от спестявания към потребление или към търсене на алтернативни на депозитите възможности за инвестиране или за запазване на стойността. Допълнително влияние за понижаването на растежа на депозитите имаха въведените от голяма част от търговските банки такси за депозиране парични наличности над определен праг, както и отрицателните номинални лихвени проценти при новооткритите депозити на фирми. Годишният растеж на кредита за нефинансови предприятия и домакинства се ускори през 2021 г. и достигна 8.3% (4.5% през декември 2020 г.), определящо значение за което имаше нарастването на кредита за домакинства, което бе особено силно изразено при жилищните кредити. Запазващите се на исторически ниски равнища лихвени проценти по кредитите и ускоряващата се инфлация стимулираха търсенето на кредити. От страната на предлагането значителният обем и ниската цена на привлечения ресурс, конкуренцията и високата ликвидност в банковия сектор допринесоха за облекчаване на кредитните стандарти след затягането им през 2020 г.

¹² Базисната инфлация включва подгрупите в ХИПЦ на услугите и нехранителните стоки и не включва подгрупите на храните, енергийните продукти, стоките и услугите с административно определяни цени и тютюневите изделия.

3. Състояние на банковата система

През 2021 г. банковият сектор осъществяваше дейността си в условията на продължаващо възстановяване на икономическата активност. В резултат на това беше отчетен ускорен растеж на кредитите и на общите активи на банковата система, като същевременно през годината намаляха необслужваните кредити и аванси. Капиталовите и ликвидните буфери бяха съхранени в резултат от макропруденциалните мерки на БНБ от март 2020 г., чието действие беше удължено през януари 2021 г. Поради запазването на ограниченията и несигурността, свързани с пандемията от COVID-19, през 2021 г. продължиха да действат следните мерки:

- капитализиране на пълния обем на печалбата на банките и запазване на ограничението за разпределението на елементи на собствения капитал, формирани в преходни периоди;
- запазване на нивото на антицикличния капиталов буфер, приложим към кредитни рискови експозиции в Република България, в размер на 0.5%;
- ограничаване на риска от концентрация в балансите на банките по отношение на техните чуждестранни активи.

Във връзка с отчетения през 2021 г. ускорен кредитен растеж с решения на УС на БНБ нивото на антицикличния буфер, приложим към местни кредитни рискови експозиции, беше увеличено на 1.0%, считано от 1 октомври 2022 г., и на 1.5% – от 1 януари 2023 г., като за периода до края на третото тримесечие на 2022 г. равнището на антицикличния буфер се запазва на ниво от 0.5%. Целта на решенията е засилване на устойчивостта на банковата система към загуби от кредитен риск и произтичащ от тях натиск върху доходността и капиталовата позиция на кредитните институции и смекчаване на ефектите от потенциална реализация на циклични и структурни рискове.

По отношение на рисковете със структурен характер при направения през 2021 г. преглед на буфера за системен риск УС на БНБ потвърди нивото от 3% с оглед поддържане на устойчивостта на банките срещу реализацията на структурни рискове, застрашаващи стабилността на финансовата система на България.

През ноември 2021 г. при ежегодния преглед на буфера за други системно значими институции с решение на УС на БНБ бяха идентифицирани осем банки, нивата на буфера за които през 2022 г. ще са в интервала от 0.50% до 1.00%.

През годината на фона на растежа на рисковопреглените активи капиталовата позиция на банковата система остана стабилна. В края на декември 2021 г. съотношението на общата капиталова адекватност беше 22.6%,

сходно с отчетеното в края на 2020 г. (22.7%). Капиталът в баланса на банковата система в края на декември 2021 г. възлезе на 16.6 млрд. лв., като на годишна база беше увеличен с 9.7% (с 1.5 млрд. лв.) при 5.4% растеж през 2020 г. (783 млн. лв.). Същевременно кредитните институции запазиха стабилна ликвидната си позиция, а средното за банковата система отношение на ликвидно покритие в края на 2021 г. възлезе на 274.1% (при минимално изискване 100%) и остана близо до нивото, отчетено в края 2020 г. (278.9%).

В края на 2021 г. задължителното минимално изискване за ливъридж¹³ при всички банки беше значително над регулаторното изискване, а средното ниво за системата (10.5%) показва високо капиталово покритие на общата експозиция. В края на 2021 г. изискването за отношението на нетно стабилно финансиране се спазваше от всички банки, като средното ниво за банковия сектор (166.0%) съществено надхвърли регулаторния минимум.

През 2021 г. продължи възстановилата се от втората половина на 2020 г. тенденция към спад в размера на необслужваните кредити и аванси, както и на техните съотношения в общите кредити и аванси. Благоприятно въздействие оказаха операциите по продажба на кредитни портфейли от банките, както и нарастването на кредитирането. Принос за това имаше и действието на частния мораториум върху кредитните задължения по смисъла на насоките¹⁴ на Европейския банков орган, което приключи на 31 декември 2021 г. През периода в резултат на ускореното кредитиране на ниво банкова система нарасна брутният размер на кредитите и авансите, а изчисленото на тази база съотношение на необслужваните кредити¹⁵ намаля до 5.9% към 31 декември 2021 г. (при 7.4% година по-рано).

Печалбата на банковата система към 31 декември 2021 г. възлезе на 1.4 млрд. лв. (при 693 млн. лв. в края на декември 2020 г.). Общият нетен оперативен доход на банковата система достигна 4.5 млрд. лв. в края на 2021 г. Спрямо предходната година увеличението е с 366 млн. лв. (8.8%), като трябва да се отчете, че през 2020 г. той бе сериозно занижен и представлява по-ниска база за сравнение. Същевременно разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се понижиха с 336 млн. лв. (34.1%) до 648 млн. лв. в края на декември 2021 г. Принос за реализирането на по-висок финансов резултат спрямо 2020 г. имаха и по-ниските разходи на банките, свързани с фондо-

¹³ Считано от 28 юни 2021 г., се прилага регулаторно изискване за отношение на ливъридж (3%) и за отношение на нетно стабилно финансиране (100%), въведени съгласно Регламент (ЕС) 2019/876 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2019 г. за изменение на Регламент (ЕС) №575/2013.

¹⁴ Насоки относно законодателните и частните мораториуми върху плащания по кредити във връзка с COVID-19 (EBA/GL/2020/02).

¹⁵ Дефиниция за кредити и аванси, приложима от юни 2020 г. (не включва паричните салда при централни банки и другите депозити на виждане).

вете за реструктуриране и за гарантиране на влоговете (понижение със 145 млн. лв., 48.1%), като в края на 2021 г. те възлизат на 157 млн. лв.¹⁶

Таблица 1. Основни показатели на банковата система¹⁷

Основни показатели	Декември 2020 г.	Декември 2021 г.	Годишно изменение (%)
Активи, млн. лв.	123 865	135 427	9.3
Активи, съотнесени към БВП, %	103.3	102.0	-
Капитал, млн. лв.	15 152	16 619	9.7
Печалба, млн. лв.	693	1 424	105.6
Съотношение на общата капиталова адекватност, %	22.7	22.6	-
Съотношение на базовия собствен капитал от първи ред, %	21.6	21.7	-
Капиталов излишък/недостиг спрямо капиталовите изисквания, включително комбинираното изискване за буфер*, млн. лв.	4 565	4 825	-
Капиталов излишък/недостиг като съотношение към рисково претеглените активи, %	7.1	7.1	-
Отношение на ликвидно покритие, %	278.9	274.1	-
Възвръщаемост на активите, %	0.6	1.1	-
Възвръщаемост на капитала, %	4.6	8.6	-
Съотношение на брутния размер на необслужваните кредити**, %	7.4	5.9	-

* „Комбинирано изискване на буфер“ е понятие, определено в чл. 2, ал.3 на Наредба № 8 на БНБ от 27 април 2021 г. за капиталовите буфери на банките.

** Дефиниция за кредити и аванси, приложима от юни 2020 г. (не включва паричните салда при централни банки и другите депозити на виждане).

Източник: БНБ.

В резултат от действието на мерките на БНБ за поддържането на солидна капиталова и ликвидна позиция, както и за подобряването на икономическата среда през годината не е възниквала необходимост от прилагане на инструменти за реструктуриране по отношение на кредитни институции или клонове на кредитни институции от трети държави, лицензирани в Република България.

¹⁶ Съгласно статията „парични вноски за фондове за реструктуриране и схеми за гарантиране на депозитите“ в надзорните отчети за приходите и разходите на банките.

¹⁷ Въз основа на данни от надзорните отчети на индивидуална база към края на декември 2021 г., получени до 17 февруари 2022 г., и към края на декември 2020 г., актуализирани до 24 февруари 2022 г.

II. Управление на Фонда за реструктуриране на банки

1. Правомощия на БНБ

Фондът за реструктуриране на банки е създаден през 2015 г. със Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници като национална схема за финансиране на реструктурирането. Фондът не е самостоятелно юридическо лице.

От момента на създаването си до 27 юли 2020 г. – датата, от която започва да се прилага решението на Европейската централна банка (ЕЦБ) за установяване на тясно сътрудничество с БНБ¹⁸, Фондът се управлява от УС на Фонда за гарантиране на влоговете в банките, който приема решенията за текущото му управление. Като орган за реструктуриране на кредитни институции БНБ разполага с правомощия, отнасящи се до определянето на вноските във ФПБ и използването на средствата от него за целите на реструктурирането.

От 27 юли 2020 г. в резултат на установеното тясно сътрудничество с ЕЦБ и присъединяването към Единния механизъм за реструктуриране (ЕМП) Банката в качеството си на орган за реструктуриране отговаря изцяло за администрирането и управлението на ФПБ, а набраните в него средства се разпределят в два отделни целеви подфонда, имащи различно предназначение и обхват:

- Подфонд за финансиране на прилагането на инструментите и правомощията за реструктуриране по отношение на клонове на кредитни институции от трети държави (чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП) – подфонд за клоновете на кредитни институции от трети държави.

Посредством този подфонд се осигурява механизъм за финансиране на реструктурирането на клонове на кредитни институции от трети държави (извън обхвата на ЕМП). Целта му е при необходимост от допълнително финансиране на реструктурирането да се ограничи в максимална степен използването на публични средства на национално ниво.

- Подфонд за набирание на вноските на кредитните институции по чл. 69–71 от Регламент (ЕС) № 806/2014 и прехвърлянето им към Единния фонд за реструктуриране (чл. 134, ал. 1, т. 2 от

¹⁸ Решение (ЕС) 2020/1015 от 24 юни 2020 г. на Европейската централна банка (ЕЦБ/2020/30).

ЗВПКИИП) – подфонд за вноски в Единния фонд за реструктуриране (ЕФП).

Подфондът е предназначен за набиране на вноски от кредитните институции, лицензирани в Република България и попадащи в обхвата на ЕМП, и прехвърлянето им към ЕФП.

Решенията на БНБ като орган за реструктуриране на кредитни институции, включително тези, касаещи администрирането и управлението на Фонда, се вземат от УС на БНБ.

Съгласно ЗВПКИИП Банката отговаря за следните основни дейности, свързани с текущото управление на Фонда: определяне и събиране на годишни и извънредни вноски от клоновете на кредитни институции от трети държави; сключване на договори за заемане на средства и други форми на подкрепа и предоставяне на заеми при условията и по реда на чл. 141 и чл. 142 от ЗВПКИИП; инвестиране на средствата на ФПБ; изпълнение на задълженията, произтичащи от ЗВПКИИП, свързани с прилагане на инструментите за реструктуриране, които изискват учредяването на дружества, чийто капитал се финансира посредством средства от ФПБ; назначаване на регистриран одитор за извършване на независим финансов одит на годишния финансов отчет на ФПБ; приемане и обнародване на годишния финансов отчет на ФПБ.

Като национален орган за реструктуриране по смисъла на Регламент (ЕС) № 806/2014 БНБ е основна точка за контакт с кредитните институции, установени в Република България, за целите на събирането на информацията, необходима за определяне на размера на вноските в ЕФП, и нейното предоставяне на ЕСП. Освен това БНБ има задължение да уведомява кредитните институции за определения индивидуален размер на вноските им в ЕФП, да набира вноските в целевия подфонд на ФПБ и да прехвърля събраните суми в ЕФП.

2. Източници на финансиране

Източниците на средства във ФПБ включват: годишни и извънредни вноски от банките и клоновете на кредитни институции от трети държави; доходи от инвестиране на средствата на Фонда; получени суми от възстановяване на средства, използвани за целите на реструктурирането по реда, предвиден при прилагане на съответните инструменти за реструктуриране и свързаните с тях доходи и компенсации, както и други източници. Когато наличните средства, събрани от годишни и извънредни вноски, не са достатъчни за покриване на разходите, свързани с финансиране на реструктурирането, ФПБ може да бъде попълван със заемане на средства или други форми на подкрепа от банки, финансови институции

или други трети лица, в случай че такива възможности са непосредствено достъпни при разумни условия.

3. Определяне на годишни и извънредни вноски

Вноските в схемите за финансиране на реструктурирането могат да бъдат годишни индивидуални вноски, които всяка кредитна институция и клон на кредитна институция от трета държава имат задължението да внасят ежегодно, и извънредни. Годишните вноски се изчисляват съобразно типа, големината и рисковия профил на институцията, както и целевото равнище на средствата, което следва да бъде достигнато от съответната схема за финансиране на реструктурирането. Извънредни вноски се определят, в случай че наличните средства, набрани от схемата за финансиране на реструктурирането, не са достатъчни за финансиране на действия по реструктуриране.

Отговорностите за определяне и набиране на годишните и извънредните вноски във ФПБ са, както следва:

3.1. Подфонд за клоновете на кредитни институции от трети държави

Вноските в подфонда за клоновете на кредитни институции от трети държави се определят от БНБ.

Индивидуалните годишни вноски в този подфонд представляват еднократни годишни суми с фиксиран размер, изчислени от БНБ съобразно размера на гарантираните влогове на клоновете на кредитни институции от трети държави и наличните финансови средства в подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП. Редът и условията за определяне на размера на индивидуалните годишни вноски във ФПБ на клоновете на кредитни институции от трети държави и тяхното набиране от БНБ са уредени в Наредба № 41 на БНБ¹⁹.

Когато размерът на средствата в подфонда не е достатъчен, за да покрие разходите, свързани с финансиране на реструктурирането, БНБ определя и набира извънредни вноски от клоновете на кредитните институции от трети държави съгласно разпоредбите на ЗВПКИИП.

¹⁹ Наредба № 41 на БНБ от 25 февруари 2021 г. за определяне на размера на индивидуалните годишни вноски на клоновете на кредитни институции от трети държави във Фонда за реструктуриране на банки, обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 23 от 19 март 2021 г.

3.2. Подфонд за вноски в ЕФП

Индивидуалните годишни вноски и извънредните вноски в ЕФП²⁰ за всички кредитни институции, лицензирани в Република България, се определят от ЕСП.

Принципите и правилата за определяне на индивидуалните годишни и последващите извънредни вноски на кредитните институции в ЕФП се съдържат в Регламент (ЕС) № 806/2014, Делегиран регламент (ЕС) 2015/63²¹ и Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/81²². Кредитните институции имат възможност да изпълнят задълженията си по предварителните годишни вноски както с парични средства, така и частично чрез неотменими ангажименти за плащане²³, които са гарантирани в пълна степен с обезпечение от нискорискови активи.

Задължение на БНБ като национален орган за реструктуриране е да уведомява кредитните институции за определените от ЕСП вноски, както и да набира и прехвърля събраните суми в ЕФП в съответствие със Споразумението относно прехвърлянето и взаимното използване на вноски в ЕФП²⁴.

4. Използване на средствата от ФПБ

4.1. Използване на средствата от подфонда за клоновете на кредитни институции от трети държави

Симетрично на правомощието за определяне на вноските в подфонда за клоновете на кредитни институции от трети държави БНБ взема решенията за използване на средствата от подфонда за целите на ефективно прилагане на инструментите за реструктуриране по отношение на клонове на кредитни институции от трети държави.

²⁰ Целевото равнище на средствата, които следва да бъдат набрани в ЕФП до края на 2023 г., е 1% от размера на гарантираните депозити на всички кредитни институции, лицензирани в участващите държави членки.

²¹ Делегиран регламент (ЕС) 2015/63 на Комисията от 21 октомври 2014 г. за допълване на Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на предварителните вноски в механизмите за финансиране на реструктурирането.

²² Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/81 на Съвета от 19 декември 2014 г. за определяне на еднообразни условия за прилагане на Регламент (ЕС) №806/2014 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на предварителните вноски в Единния фонд за реструктуриране.

²³ Делът на неотменимите ангажименти за плащане се определя с решение на ЕСП, като не може да надхвърля 30 % от размера на годишните вноски.

²⁴ Ратифицирано със закон, приет от 44-ото Народно събрание на 8 ноември 2018 г., ДВ, бр. 96 от 2018 г., в сила от 24 ноември 2018 г.

4.2. Използване на средствата от подфонда за вноски в ЕФП

Средствата, които се набират в този подфонд, са предназначени единствено за прехвърляне към ЕФП. Използването на средствата от ЕФП за целите на реструктурирането на кредитни институции, в това число и за кредитните институции, които попадат в обхвата на преките правомощия на БНБ, се извършва по решение на ЕСП.

В рамките на схемата за реструктуриране ЕСП може да използва средствата от ЕФП само до степенята, необходима за гарантиране на ефективното прилагане на инструментите за реструктуриране и единствено за целите, определени в Регламент (ЕС) № 806/2014.

5. Инвестиране на средствата от ФПБ

Средствата на ФПБ се държат по сметки в БНБ и се инвестират съгласно ЗБНБ при последователното спазване на принципите за сигурност, ликвидност и доходност. Инвестиционните решения се вземат от УС на БНБ, като средствата на отделните подфондове се инвестират, без да се допуска тяхното смесване.

Редът, по който БНБ като орган за реструктуриране управлява средствата на ФПБ, и взаимодействието и задачите на структурните звена в БНБ във връзка с тази дейност са уредени във „Вътрешни правила за управление на средствата на Фонда за реструктуриране на банки“ (Вътрешни правила), приети от УС на БНБ.

Вътрешните правила дефинират допустимите финансови инструменти за целите на управлението на средствата на ФПБ, като при определянето им е отчетено текущото състояние и очакванията за развитието на икономиката и финансовите пазари, а също и възможните подходи за управлението на средствата в двата подфонда, които БНБ: а) в качеството си на управляваща ФПБ може да предприеме съгласно ЗВПКИИП, от една страна, и б) в качеството си на предоставяща инвестиционни услуги на клиенти може да предложи съгласно ограниченията на ЗБНБ, от друга. Предвид посоченото финансовите инструменти, определени като допустими за инвестиране на средствата на Фонда, са текуща сметка при БНБ и структурирана индексна сметка при БНБ, които се откриват и обслужват съгласно „Общите условия на Българската народна банка за обслужване на сметки на банки, бюджетни организации и други клиенти“.

По отношение на финансовия инструмент „структурирана индексна сметка“ УС на БНБ по предложение на подуправителя, ръководещ управление „Емисионно“, взема решение относно допустимите класове активи и

инвестиционните ограничения по видове риск, което решение се преразглежда най-малко веднъж годишно.

Изборът на финансов инструмент, в който да се инвестират средствата на всеки от двата подфонда на ФПБ, се извършва от УС на БНБ на тримесечна база по предложение на подуправителя, ръководещ управление „Емисионно“, придружено от анализ на очакваните доходност и риск.

III. Основни показатели за резултата от дейността през 2021 г.

1. Вноски във ФПБ през 2021 г.²⁵

1.1. Вноски в подфонда за клоновете на кредитни институции от трети държави

През април 2021 г. УС на БНБ определи годишните вноски в подфонда за клонове на кредитни институции от трети държави във ФПБ за 2021 г. с общ размер, възлизащ на 73 хил. лв., и информира задължените субекти за това. Средствата постъпиха по сметката на подфонда в законоустановения срок (тридесет дни, считано от датата на уведомлението).

През 2021 г. не са настъпили обстоятелства, които да налагат в подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП да бъдат набрани извънредни вноски от клонове на кредитни институции от трети държави.

1.2. Вноски в подфонда за вноски в ЕФП

През 2021 г. не са набрани средства в подфонда за вноски в ЕФП.

За изпълнение на задълженията към ЕФП за годишните вноски за 2021 г. на кредитните институции, лицензирани в Република България, са използвани наличните средства в подфонда съгласно разпоредбите на § 56, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗВПКИИП (за допълнителна информация виж т. 3.2 Използване на средствата на подфонда за вноски в ЕФП).

През 2021 г. не е постъпвало искане от страна на ЕСП за набране на извънредни вноски в ЕФП от кредитните институции, лицензирани в Република България.

²⁵ През май 2020 г. във Фонда са набрани вноски с общ размер 157 876 хил. лв. от кредитните институции и клоновете на кредитни институции от трети държави в съответствие с действащата към този момент правна рамка. След присъединяването към ЕМП на 1 октомври 2020 г. определянето на вноските във ФПБ на клоновете на кредитни институции от трети държави остава в правомощията на БНБ, докато ЕСП определя вноските на кредитните институции, лицензирани в Република България, дължими към ЕФП.

2. Инвестиране на средствата на ФПБ

Отчитайки текущото състояние и тенденциите в развитието на икономиката и финансовите пазари и резултатите от тримесечните анализи по отношение на очакваните доходност и риск при определянето на финансов инструмент, в който да бъдат инвестирани средствата на ФПБ, през 2021 г. УС на БНБ запази прилаганата инвестиционна стратегия и средствата на подфонда за клонове на кредитни институции от трети държави и на подфонда за вноски в ЕФП продължиха да бъдат държани по текущи сметки при БНБ. За тези сметки се прилагат „Общи условия на Българската народна банка за обслужване на сметки на банки, бюджетни организации и други клиенти“ при съответно олюхвяване с приложимия стандартен годишен лихвен процент за текущи сметки (-0.70%). Разходите за лихви за 2021 г. са в размер на 4045 хил. лв., от които 5 хил. лв. за подфонда за клоновете на кредитни институции от трети държави и 4040 хил. лв. за подфонда за вноски в ЕФП.

3. Използване на средства от ФПБ

3.1. Използване на средства от подфонда за клонове на кредитни институции от трети държави

През 2021 г. БНБ не е упражнявала правомощия по реструктуриране по отношение на клон на кредитна институция от трета държава, поради което не са разходвани средства от този подфонд. Също така през периода не са постъпвали искания за предоставяне на заеми на други схеми за финансиране на реструктурирането.

3.2. Използване на средства от подфонда за вноски в ЕФП

Във връзка с определените от ЕСП вноски в ЕФП за 2021 г. на кредитните институции, лицензирани в Република България, през април УС на БНБ взе решение дължимите вноски с общ размер 29 903 хил. лв. (15 289 хил. евро) да бъдат приспаднати от наличните средства в подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП, предназначен за набиране на вноските на кредитните институции в ЕФП. Решението произтича от възможността, предвидена в § 56, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за измене-

ние и допълнение на ЗВПКИИП²⁶, и наличието на необходимите средства в целевия подфонд на ФПБ. В ЕФП бяха прехвърлени средства от подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП в размер на 29 560 хил. лв. (15 114 хил. евро), които представляват разликата между общия размер на дължимите годишни вноски за 2021 г. в ЕФП и размера на частично изпълнената от една кредитна институция годишна вноска чрез поемането на неотменим ангажимент за плащане към ЕСП²⁷. През 2020 г. прехвърлените от подфонда средства към ЕФП възлизат на 158 458 хил. лв. (81 018 хил. евро) и представляват първоначалната вноска на Република България в ЕФП²⁸.

През отчетния период в БНБ не е постъпвало искане от страна на ЕСП за набиране и превеждане на извънредни вноски в ЕФП.

4. Размер на средствата от подфондовете на ФПБ към 31 декември 2021 г.

Средствата във ФПБ към 31 декември 2021 г. са в размер на 507 622 хил. лв., от които 683 хил. лв. – в подфонда за клонове на кредитни институции от трети държави и 506 939 хил. лв. – в подфонда за вноски в ЕФП.

Формираният остатък в подфонда за вноски в ЕФП е следствие от настъпилите промени в правната рамка през 2020 г., свързани с присъединяването на Република България към ЕМП, прякото приложение на Регламент (ЕС) № 806/2014 и произтичащата от това промяна по отношение на режима за финансиране на реструктурирането. Основните различия в нормативните изисквания преди и след присъединяването към ЕМП, които водят до този остатък, са следните:

- двойно по-ниското целево равнище на средствата, които следва да бъдат достигнати в ЕФП до края на 2023 г. – 1% от размера на гарантираните депозити в рамките на ЕМП, спрямо целевото ниво на ФПБ преди промените в правната рамка – 2% от размера на га-

²⁶ „След съответно уведомление от ЕСП за първоначална вноска органът за реструктуриране по чл. 2, ал. 1 нарежда прехвърляне към ЕФП на сума от подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 в съответствие с чл. 8 от Споразумението относно прехвърлянето и взаимното използване на вноски в ЕФП. След прехвърляне на средствата останалите набрани в подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 средства, в случай че има такива, се приспадат от задълженията на институциите за бъдещи вноски в ЕФП по решение на органа за реструктуриране до тяхното изчерпване.“

²⁷ Неотменимият ангажимент за плащане се обезпечава изцяло с парични средства от страна на възползващата се от тази възможност кредитна институция. В ЗВПКИИП не е предвидена възможност наличните средства в съответния целеви подфонд да бъдат използвани за осигуряване на обезпечение по неотменими ангажименти.

²⁸ Първоначалната вноска представлява общият размер на предварителните индивидуални годишни вноски, които биха били дължими от кредитните институции, лицензирани в Република България, към ЕФП от неговото създаване до датата на присъединяване на Република България към ЕМП (годишни вноски за периода 2016–2020 г.).

- рантираните депозити;
- прилаганият от ЕСП подход относно определянето на годишни вноски на малки институции под формата на еднократна сума, което води до определяне на еднократна сума на по-голям брой кредитни институции, лицензирани в Република България;
 - прилаганият от ЕСП подход по отношение на изчисляването на корекциите за риск на кредитните институции, лицензирани в Република България, също и в контекста на позиционирането им спрямо институциите, за които ЕСП изчислява корекции за риск в рамките на ЕМП;
 - прилагането от ЕСП на специфични корекции през първоначалния срок на натрупване на средствата в ЕФП.

IV. Организация в БНБ на оперативното изпълнение на дейностите, свързани с ФПБ, и участие в структури на ЕСП

1. Звена, подпомагащи УС на БНБ във връзка с функцията по управление на ФПБ

Съгласно чл. 2, ал. 2 от ЗВПКИИП УС на БНБ е определил самостоятелно структурно звено, което го подпомага при упражняване на функцията по преструктуриране, а именно – дирекция „Преструктуриране на кредитни институции“. Отдел „Администриране на Фонда за преструктуриране на банки“ (АФПБ) към дирекцията осъществява и координира всички дейности, които имат отношение към администрирането и управлението на ФПБ, включително ползването на специализирани услуги от други звена в рамките на БНБ, отнасящи се главно до отчетността и инвестирането на средствата на ФПБ. Отделът подпомага процесите, свързани с вземане на решения от УС на БНБ за определяне и набиране на вноските в подфонда за клоновете на кредитни институции от трети държави и разходването им при необходимост във връзка с финансиране на мерки по преструктуриране. Наред с това АФПБ отговаря за изпълнение на ангажиментите, свързани с координацията с ЕСП по отношение на дейностите, отнасящи се до ЕФП, както и за оказване на техническо съдействие в рамките на процеса по определяне и набиране на годишните и извънредните вноски от банките, контрол по изпълнението на задълженията за тяхното внасяне в БНБ и прехвърлянето им в ЕФП.

Административните разходи, произтичащи от функциите по преструктуриране, включително тези, свързани с управлението на ФПБ, се финансират от таксите, събирани от установените в Република България кредитни институции и клонове на кредитни институции от трети държави. Условието и редът за определяне и заплащане на тези такси са уредени в Наредба № 40 на БНБ от 1 декември 2020 г. за определяне на размера на таксите за покриване на административните разходи на БНБ, произтичащи от функциите по надзор и преструктуриране²⁹.

²⁹ Публикувана в „Държавен вестник“, бр. 105 от 11 декември 2020 г.

2. Участие в Единния съвет за реструктуриране

В рамките на Единния механизъм за реструктуриране БНБ участва в структури на ЕСП, имащи отношение към управлението на ЕФП. БНБ е представена от подуправителя, ръководещ управление „Емисионно“, в Пленарна сесия и разширена Изпълнителна сесия на ЕСП, с еднакви права и задължения като всички останали членове, включително право на глас.

По отношение на подструктурите в ЕСП, имащи отношение към ЕФП, БНБ участва в Комитета за ЕФП. Комитетът няма мандат за вземане на решения, а е създаден с организационна цел като платформа за обмен на информация и техническо подпомагане на управленските органи на ЕСП във връзка с вземането на решения, отнасящи се до определянето на вноските и инвестиционната политика на ЕФП.

V. Събития, настъпили след датата на съставяне на годишния финансов отчет

Наблюдаваните след датата на съставяне на годишния финансов отчет колебания на международните финансови пазари, волатилност на цените на енергоносителите и на петрола вследствие на нарасналото геополитическо напрежение и наложените санкции на Руската Федерация и на Република Беларус не изискват допълнително оповестяване или корекции в годишния финансов отчет на ФПБ. Към 31 декември 2021 г. активите на Фонда се състоят изцяло от парични средства в левове, съхранявани по текущи сметки в БНБ.

Няма други събития, настъпили след датата на съставяне на годишния финансов отчет на Фонда, които да налагат допълнително оповестяване или корекция на информацията в него.

VI. Вероятно бъдещо развитие

Съгласно изречение второ на § 56, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗВПКИИП след прехвърляне на средствата към ЕФП останалите набрани в подфонда за вноски в ЕФП средства, в случай че има такива, се приспадат от задълженията на институциите за бъдещи вноски в ЕФП по решение на БНБ до тяхното изчерпване.

Предварителната информация от ЕСП за прогнозната обща сума за 2022 г. на вноските на кредитните институции в ЕФП дава основание да се очаква, че средствата, останали в подфонда за вноски в ЕФП, ще бъдат достатъчни за покриването ѝ.

VII. Финансов отчет към 31 декември 2021 г.

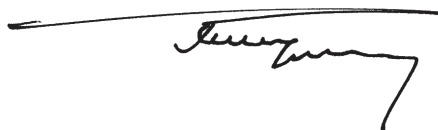
Изложение за отговорностите на Управителния съвет на Българската народна банка	36
Доклад на независимия одитор до Управителния съвет на Българската народна банка	37
Отчет за резултата от дейността за годината, завършваща на 31 декември 2021 г.	41
Отчет за финансовото състояние за годината, завършваща на 31 декември 2021 г.	42
Отчет за паричните потоци за годината, завършваща на 31 декември 2021 г.	43
Отчет за промените в нетните активи за годината, завършваща на 31 декември 2021 г.	44
Приложения към годишния финансов отчет	45

Изложение за отговорностите на Управителния съвет на Българската народна банка

Управителният съвет носи отговорност за изготвянето и приемането на финансов отчет, представящ финансовото състояние на Фонда за реструктуриране на банки и резултата от дейността му за периода.

Финансовият отчет на Фонда за реструктуриране на банки, приет от Управителния съвет на БНБ, е изготвен в съответствие с изискванията на Международните стандарти за финансово отчитане, приети в Европейския съюз.

Управителният съвет на БНБ носи отговорност за воденето на точни регистри, които достоверно и по всяко време да отразяват финансовото състояние на Фонда. Той носи обща отговорност за средствата на Фонда.

Димитър Радев
Управител
на Българската народна банка

Ърнст и Янг Одит ООД
Полиграфия офис център
бул. Цариградско шосе 47А, етаж 4
София 1124

Централа: +359 2 81 77 100
Факс: +359 2 81 77 111
ey.com

Доклад на независимия одитор До Управителния съвет На Българска народна банка

Доклад относно одита на финансовия отчет

Мнение

Ние извършихме одит на приложения финансов отчет на „Фонд за реструктуриране на банки“ („Фонда“), включващ отчет за финансовото състояние към 31 декември 2021 година, отчет за резултата от дейността, отчет за промените в нетните активи и отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителни приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2021 година и за неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Фонда в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Член на Ърнст и Янг Глобал

Ърнст и Янг Одит ООД
седалище и адрес на управление в гр. София
Полиграфия офис център
бул. Цариградско шосе 47А, етаж 4
ЕИК: 130972874, ДДС No: BG130972874
BGN IBAN: BG48 UNCR 7000 1520 6686 91
SWIFT/BIC: UNCRBGSF в Уникредит Булбанк АД

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и представянето на този финансов отчет, който дава вярна и честна представа, в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Фонда или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали длъжници се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фонда.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фонда да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига вярно и честно представяне.

Ние комуникираме с ръководството, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“, по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- б) Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит“ ООД:

Николай Гърнев
Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита

Милка Начева-Иванова
Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита

11 април 2022 година
гр. София, България

Отчет за резултата от дейността за годината,
завършваща на 31 декември 2021 г.

(хил. лв.)

	Приложения	31 декември 2021 г.	31 декември 2020 г.
Годишни вноски	7	73	157 876
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП</i>		73	-
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП</i>		-	-
Трансфер от подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП по сметка на Единния фонд за преструктуриране	8	(29 560)	(158 458)
Разходи за лихви по сметки, в това число	8	(4 045)	(3 984)
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП</i>		(5)	-
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП</i>		(4 040)	-
Резултат за годината		(33 532)	(4 566)

Приложенията, представени на страници 45–59, представляват неразделна част от финансовия отчет.

Отчет за финансовото състояние за годината,
завършваща на 31 декември 2021 г.

(хиляди лв.)

	Приложения	31 декември 2021 г.	31 декември 2020 г.
АКТИВИ			
Парични средства по сметки	9	507 622	541 154
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП</i>		683	615
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП</i>		506 939	540 539
ОБЩО АКТИВИ		507 622	541 154
ПАСИВИ		-	-
НЕТНИ АКТИВИ		507 622	541 154

Приложенията, представени на страници 45–59, представляват неразделна част от финансовия отчет.

Отчет за паричните потоци за годината,
завършваща на 31 декември 2021 г.

(хил. лв.)

	Приложения	31 декември 2021 г.	31 декември 2020 г.
Парични потоци от основна дейност			
Получени годишни вноски от банките		73	157 876
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП		73	-
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП		-	-
Трансфер от подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП по сметка на Единния фонд за преструктуриране		(29 560)	(158 458)
Нетни парични потоци от основна дейност		(29 487)	(582)
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Плащания, свързани с парични средства		(4 045)	(3 984)
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП		(5)	-
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП		(4 040)	-
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност		(4 045)	(3 984)
Увеличение/(намаление) на паричните средства през годината		(33 532)	(4 566)
Парични средства и парични еквиваленти в началото на периода		541 154	545 720
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП		615	-
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП		540 539	-
Парични средства и парични еквиваленти в края на периода	9	507 622	541 154
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП		683	615
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП		506 939	540 539

Приложенията, представени на страници 45–59, представляват неразделна част от финансовия отчет.

Отчет за промените в нетните активи за годината,
завършваща на 31 декември 2021 г.

(хиляди лв.)

	Нетни активи
Салдо на 1 януари 2020 г.	545 720
Резултат за годината	(4 566)
Общо всеобхватен резултат	(4 566)
Салдо на 31 декември 2020 г.	541 154
Салдо на 1 януари 2021 г.	541 154
Резултат за годината	(33 532)
Общо всеобхватен резултат	(33 532)
Салдо на 31 декември 2021 г.	507 622

Приложенията, представени на страници 45–59, представляват неразделна част от финансовия отчет.

ПРИЛОЖЕНИЯ към годишния финансов отчет

1. Обща информация

Фондът за реструктуриране на банки (ФПБ, Фондът) е създаден със Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници¹ (ЗВПКИИП), който е в сила от 14 август 2015 г.

Адресът на управление на ФПБ е: 1000 София, пл. „Княз Александър I“ № 1.

Деятелността на Фонда е регламентирана със ЗВПКИИП и Закона за Българската народна банка (ЗБНБ).

До датата, от която започва да се прилага решението² на ЕЦБ за установяване на тясно сътрудничество с Българската народна банка (БНБ) – 27 юли 2020 г., ФПБ се управлява от Управителния съвет (УС) на Фонда за гарантиране на влоговете в банките (ФГВБ). Считано от 27 юли 2020 г., управлението на ФПБ се осъществява от БНБ, като решенията във връзка с управлението на ФПБ се вземат от УС на БНБ. Фондът не е самостоятелно юридическо лице.

Съставът на УС на БНБ към 31 декември 2021 г. и към 31 декември 2020 г. е както следва:

- Димитър Радев – управител на БНБ;
- Калин Христов – подуправител, ръководител на управление „Емисионно“ и член на УС на БНБ;
- Нина Стоянова – подуправител, ръководител на управление „Банково“ и член на УС на БНБ;
- Радослав Миленков – подуправител, ръководител на управление „Банков надзор“ и член на УС на БНБ;
- Елица Николова – член на УС на БНБ;
- Людмила Елкова – член на УС на БНБ;
- Проф. д.ик.н. Николай Неновски – член на УС на БНБ.

Фондът е изграден като фонд със специално предназначение. Средствата му се набират чрез вноски от банковата система и са предназначени единствено за осигуряване на финансирането на действия по реструктуриране и ограничаване в максимална степен на използването на публични средства.

Съгласно чл. 134, ал. 1 от ЗВПКИИП Фондът се състои от два подфонда, имащи различно предназначение и обхват:

- подфонд с цел финансиране на прилагането на инструментите и правомощията за реструктуриране по отношение на клонове на

¹ В сила от 14 август 2015 г., ДВ, бр. 62 от 2015 г.

² Решение (ЕС) 2020/1015 от 24 юни 2020 г. на Европейската централна банка (ЕЦБ/2020/30) за установяване на тясно сътрудничество между ЕЦБ и БНБ по смисъла на чл. 2, т. 1 от Регламент (ЕС) № 1024/2013.

кредитни институции от трети държави (подфонд за клоновете на кредитни институции от трети държави);

- подфонд за набиране на вноските по чл. 69–71 от Регламент (ЕС) № 806/2014 и прехвърлянето им към ЕФП (подфонд за вноски в ЕФП).

Разпределението на средствата на ФПБ в подфонд за клоновете на кредитни институции от трети държави и подфонд за вноски в ЕФП е извършено през 2020 г. вследствие на измененията в ЗВПКИИП в сила от 27 юли 2020 г. Поради това в Отчета за резултата от дейността и в Отчета за паричните потоци на ФПБ в сравнителната информация за 2020 г. е невъзможно да бъдат обособени и представени данни за отделните подфондове на ФПБ за следните статии: разходи за лихви по сметки, годишни вноски³, парични средства и парични еквиваленти в началото на периода.

Средствата на ФПБ се отчитат по сметки при БНБ и се инвестират съгласно ЗБНБ. Считано от 27 юли 2020 г., инвестиционните решения се вземат от УС на БНБ, като средствата на отделните подфондове се инвестират, без да се допуска тяхното смесване.

2. Приложими стандарти

Финансовите отчети на Фонда се изготвят в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети в Европейския съюз (МСФО, приети в ЕС).

3. База за изготвяне

Финансовият отчет се изготвя в хиляди левове (хил. лв.), които са функционалната валута на Фонда.

Финансовият отчет на ФПБ се изготвя:

- в съответствие с принципа на историческата стойност;
- при спазване на принципа на действащо предприятие, което предполага че Фондът ще продължи да съществува в обозримо бъдеще.

4. Нови и изменени стандарти, в сила от 1 януари 2021 г.

Изменения в МСФО 4 „Застрахователни договори – отлагане на МСФО 9“ (издадени на 25 юни 2020 г.)

Тези изменения са приети в ЕС на 15 декември 2020 г. и са публикувани в „Официален вестник“ на ЕС на 16 декември 2020 г. Измененията, в сила за отчетни периоди, започващи на 1 януари 2021 г., не са приложими за ФПБ.

Реформа на базовите лихвени проценти – Фаза 2 – Изменения на МСФО 9, МСС 39, МСФО 7, МСФО 4 и МСФО 16 (издадени на 27 август 2020 г.)

Измененията допълват Реформата на лихвените показатели (Изменения на МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7), публикувана през септември 2019 г. („Фаза I, изменения“), и са насочени към ефектите върху финансовите отчети при

³ Годишните вноски на банките за 2020 г. постъпват във ФПБ през май 2020 г.

замяна на стария лихвен процент с алтернативен референтен процент в резултат на реформата.

Измененията, които са в сила за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г., са приети в ЕС на 13 януари 2021 г. и са публикувани в „Официален вестник“ на ЕС на 14 януари 2021 г. Измененията нямат съществено въздействие върху финансовото състояние или резултатите от дейността на ФПБ.

5. Нови стандарти и разяснения, които още не са в сила и не са възприети по-рано

По-долу са представени накратко публикуваните стандарти към датата на издаване на настоящия финансов отчет, които все още не са действащи или не са приложени по-рано от ФПБ. Оповестено е как в разумна степен може да се очаква да бъдат повлияни оповестяванията, финансовото състояние и резултатите от дейността, когато Фондът възприеме тези стандарти за първи път. Това се очаква да стане, когато те влязат в сила.

МСФО 17 „Застрахователни договори“ (издадени на 18 май 2017 г.); включително „Изменения на МСФО 17“ (издадени на 25 юни 2020 г.)

На 25 юни 2020 г. Съветът по международни счетоводни стандарти (СМСС) издаде „Изменения на МСФО 17“, заедно с изменение на МСФО 4, така че застрахователите, които отговарят на изискванията, да продължат да прилагат МСФО 9 заедно с МСФО 17. Измененията влизат в сила за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г., като по-ранното им прилагане е разрешено и следва да се прилагат ретроспективно. Стандартът е приет в ЕС на 19 ноември 2021 г. и публикуван в „Официален вестник“ на ЕС на 23 ноември 2021 г., не е приложим за ФПБ.

Изменения в МСС 1 „Представяне на финансови отчети: класификация на задълженията като текущи или нетекущи“ и „Класификация на пасивите като текущи или нетекущи – отлагане на датата на влизане в сила“ (издадени съответно на 23 януари 2020 г. и 15 юли 2020 г.)

На 23 януари 2020 г. СМСС издаде изменения на МСС 1 „Представяне на финансови отчети“ за изясняване на изискванията за класифициране на задълженията като текущи или нетекущи, а на 15 юли 2020 г. СМСС публикува проект за одобрение на „Класификация на задължения като текущи или нетекущи – отлагане на датата на влизане в сила (Предложено изменение на МСС 1)“. С проекта Съветът предлага ефективната дата за влизане в сила на измененията в МСС 1 да се отложи с една година и да се прилага за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г. Стандартът все още не е приет в ЕС. УС на БНБ ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността на ФПБ.

Изменения в МСФО 3 „Бизнес комбинации“; МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“; МСС 37 „Провизии, условни вземания и условни задължения“; Годишни подобрения 2018–2020 г.

На 14 май 2020 г. СМСС публикува изменения на:

1. МСФО 3 „Бизнес комбинации“ – актуализира се връзката с концептуалната рамка; Съветът добави и изключение от принципа на признаване в МСФО 3 за избягване на потенциални печалби или загуби от „ден 2“, възникващи по пасиви и условни задължения, които биха попаднали в обхвата на МСС 37 или КРМСФО 21 *Налози*, ако бџдат понесени отделно;
2. МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ – изменението е по отношение на постџпленията преди предвидената употреба;
3. МСС 37 „Провизии, условни вземания и условни задължения“ – измененията прилагат „подхода на пряко свързаните разходи“ и уточняват кои разходи трябва да се включат при оценката за това дали даден договор е обременителен, или губещ;
4. Годишни подобрения 2018–2020 г. – изявлението съдџрџа изменения в МСФО 1 *Прилагане за първи път на Международните счетоводни стандарти за финансово отчитане* – гџщерно дружество в качеството на предприятие, прилагащо МСФО за първи път; МСФО 9 *Финансови инструменти* – възнаграждения в теста на „10-те процента“ за отписване на финансови пасиви и МСС 41 *Земеделие* – данџчно облагане при оценяване на справедлива стойност.

Тези изменения, които влизат в сила за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2022 г., са приети в ЕС на 28 юни 2021 г. и са публикувани в „Официален вестник“ на ЕС на 2 юли 2021 г. УС на БНБ ще анализира и оцени ефектите на измененията върху финансовото състояние и резултатите от дейността на ФПБ.

Изменения в МСФО 10 и МСС 28 – Продажба или вноска на активи между ду инвеститор и негово асоцирано или съвместно предприятие

Измененията адресират противоречието между МСФО 10 *Консолидирани отчети* и МСС 28 *Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия* по отношение на отчитането на загубата на контрол върху гџщерно дружество, което е продадено или внесено в асоциирано или съвместно предприятие. Тези изменения все още не са приети в ЕС.

Оповестяване на счетоводни политики – Изменения на МСС 1 „Представяне на финансови отчети“ и на МСФО „Практически насоки 2: Преценки за същественост“

На 12 февруари 2021 г. СМСС издаде „Оповестяване на счетоводни политики – изменения на МСС 1 *Представяне на финансови отчети* и на МСФО *Практически насоки 2*“, с цел подобряване на оповестяването на счетоводната политика, така че, от една страна, дружествата да предоста-

вят по-полезна информация на инвеститорите и другите основни потребители на финансови отчети, и от друга – да се разграничат промените в счетоводните оценки от измененията в счетоводната политика. Измененията се прилагат за периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г., като е позволено тяхното по-ранно прилагане. Измененията все още не са приети в ЕС. Управителният съвет на БНБ ще анализира и оцени ефектите на измененията върху финансовото състояние и резултатите от дейността на ФПБ.

Изменения в МСС 8 „Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки – Дефиниция на счетоводни приблизителни оценки“

На 12 февруари 2021 г. СМСС публикува дефиниция на счетоводни приблизителни оценки (изменения в МСС 8), за да подпомогне дружествата да разграничат промените в счетоводната политика от промените в счетоводните оценки. Разграничаването е важно, тъй като промените в счетоводните оценки се прилагат само за бъдещи операции и други бъдещи събития, докато промените в счетоводната политика обикновено се прилагат ретроспективно за минали операции и други минали събития. Измененията в МСС 8, които влизат в сила за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г., все още не са приети в ЕС. По-ранното им прилагане е разрешено. УС на БНБ ще анализира и оцени ефектите на измененията върху финансовото състояние и резултатите от дейността на ФПБ.

Изменения в МСС 12 „Данъци върху дохода: Отсрочен данък, свързан с активи и пасиви, възникващи от една сделка“

На 7 май 2021 г. СМСС публикува *Изменения в МСС 12 – Отсрочен данък, свързан с активи и пасиви, произтичащи от една трансакция*, с цел признаване на отсрочен данък в случаи, когато дружеството отчита сделки, като например отдаване под наем/лизинг или задължения за извеждане от експлоатация, при които признава както актив, така и пасив. Съветът очаква измененията да намалят многообразието в счетоводното отчитане на отложен данък по подобни операции и в съответствие с основния принцип на МСС 12 – да се признава отсрочен данък по отношение на временните разлики. Измененията, които все още не са одобрени в ЕС, са в сила за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г. Измененията са неприложими за Фонда.

Изменения на МСФО 17 „Застрахователни договори: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – Сравнителна информация“

На 9 декември 2021 г. СМСС издаде *„Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – Сравнителна информация (Изменения на МСФО 17)“*, с което се дава възможност дружествата да подобрят полезността на сравнителната информация, представена при първоначалното прилагане на МСФО 17 и МСФО 9. Измененията са неприложими за ФПБ.

6. Основни елементи на счетоводната политика

Значимите счетоводни политики, приложени от ФПБ при изготвяне на финансовия отчет, са оповестени по-долу.

а) Приходи

Основните източници на приходи от дейността на ФПБ са:

1. годишни и извънредни вноски от банките и клоновете на кредитни институции от трети държави;
2. доходи от инвестиране на средствата на ФПБ;
3. получени от ФПБ суми за възстановяване на средства, използвани за целите на реструктурирането, по реда, предвиден при прилагането на съответните инструменти за реструктуриране, както и свързаните с тях доходи и компенсации;
4. доходи от договори за заемане на средства и други форми на подкрепа и предоставяне на заеми по реда на чл. 141 и 142 от ЗВПКИИП;
5. други източници.

Приходите се признават в отчета за резултата от дейността на датата на възникване на събитието.

Фондът отчита приходите от вноски като „други оперативни приходи“. При неплащане на годишна вноска в определения от закона срок, БНБ начислява за срока на забавата лихва върху дължимата сума в размер на законната лихва. Начислените и погасени лихви се представят като „други нетни приходи“ в отчета за резултата от дейността.

Когато размерът на средствата, натрупани във ФПБ, не е достатъчен, за да покрие разходите, свързани с финансиране на реструктурирането, се набират извънредни вноски от банките, които се заплащат в срок, определен с решение на УС на БНБ. Считано от 1 октомври 2020 г., БНБ може да определя извънредни вноски само за клоновете на кредитни институции от трети държави. През 2021 г. и 2020 г. не са набирани извънредни вноски.

Приходите от и разходите за лихви се признават в резултата от дейността чрез прилагане на метода на ефективния лихвен процент, при изчисляването на който се включват всички получени/платени комисиони или отстъпки, които са съставна част от ефективния лихвен процент.

Ефективният лихвен процент се определя при първоначалното признаване на финансовия инструмент и след това не се коригира.

б) Разходи

Основните разходи от дейността на ФПБ са свързани с:

1. инвестиране на средствата на Фонда в инструменти съобразно ЗБНБ и в съответствие с „Вътрешни правила за управление на средствата на Фонда за реструктуриране на банки“;
2. прилагане на инструментите за реструктуриране в съответствие с чл. 137 от ЗВПКИИП;

3. прехвърляне на средства към Единния фонд за реструктуриране от подфонда по чл. 134, ал.1, т. 2 от ЗВПКИИП в съответствие с чл. 8 от Споразумението относно прехвърлянето и взаимното използване на вноски в Единния фонд за реструктуриране⁴. След прехвърлянето на средствата останалите средства, набрани в подфонда по чл.134, ал. 1, т. 2, се приспадат от задълженията на институциите за бъдещи вноски в Единния фонд за реструктуриране по решение на УС на БНБ до тяхното изчерпване;
4. други разходи.

Разходите се признават в момента на тяхното възникване на базата на принципа на начисляване.

в) Доходи от инвестиции

Доходите от инвестиции включват приходи от лихви и доходи от продажба и преценка на финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност.

Средствата на Фонда могат да се инвестират съобразно ЗБНБ.

г) Финансови инструменти

С МСФО 9 е въведен нов подход по отношение на класификацията на финансовите активи, базиран на комбинацията от характеристиките на паричните потоци на актива и бизнес модела, в който се управлява. Всички признати финансови активи в обхвата на МСФО 9 се отчитат по амортизирана стойност или по справедлива стойност, в зависимост от бизнес модела и характеристиките на паричните им потоци.

Класификация

Класификацията на финансовите инструменти на ФПБ е в зависимост от същността и целите на финансовите активи и пасиви към датата на тяхното придобиване и се определя към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние. В зависимост от целите и същността на финансовите активи Фондът използва следните бизнес модели:

- финансови активи, държани с цел събиране на договорените парични потоци;
- финансови активи, държани с цел събиране на договорените парични потоци и за продажба.

Паричните потоци по прилаганите от Фонда модели представляват плащания единствено на главница и лихва.

При класификацията на финансовите активи Фондът използва следните категории:

1. *Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност* – включват се паричните средства и парични еквиваленти; вноски по реда на чл. 137, ал. 1, т. 5 и вземания по реда на чл. 57, ал. 6 от ЗВПКИИП;

⁴ Ратифицирано със закон, приет от 44-ото Народно събрание на 8 ноември 2018 г., ДВ, бр. 96 от 2018 г., в сила от 24 ноември 2018 г.

2. *Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата* – при закупуване и придобиване на активи или обикновени акции по чл. 137, ал. 1, т. 2 и 3 от ЗВПКИИП;
3. *Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход* – при закупуване и придобиване на активи или обикновени акции по чл. 137, ал. 1, т. 2 и 3 от ЗВПКИИП.

Финансови пасиви възникват в резултат на поети от ФПБ задължения за вноски по планове за финансиране при предприемане на действия по реструктуриране на кредитни институции; по договори за заеми и по други договори, по които Фондът има задължението да изплаща суми или да прехвърля средства. След първоначалното им признаване, Фондът класифицира финансовите пасиви в категорията „*финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност*“.

Към 31 декември 2021 г. и към 31 декември 2020 г. финансовите инструменти на ФПБ са парични средства по сметки в БНБ. Паричните средства са класифицирани като финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, и са в размер на 507 622 хил. лв. към 31 декември 2021 г. (541 154 хил. лв. към 31 декември 2020 г.), в това число:

- 683 хил. лв. (615 хил. лв. към 31 декември 2020 г.) на подфонда за клоновете на кредитни институции от трети държави;
- 506 939 хил. лв. (540 539 хил. лв. към 31 декември 2020 г.) на подфонда за вноски в ЕФП.

Към 31 декември 2021 г., както и към 31 декември 2020 г. Фондът няма и съответно не отчита финансови пасиви.

Финансовите инструменти се признават в отчета за финансовото състояние на „дата на уреждане“ на сделка, по която ФПБ е страна по договор, свързан с финансов инструмент. Първоначално финансовите инструменти се признават по цена на придобиване, която е справедливата цена, платена/получена при придобиването. Разходите по трансакциите се включват в цената на придобиване на финансовите активи.

След първоначалното признаване финансовите активи се оценяват по тяхната справедлива или амортизирана стойност в зависимост от целта на бизнес модела, в който активите се управляват, и от тяхната първоначална класификация.

1. *финансови активи, оценявани по амортизирана стойност* – текущо активите се отчитат по амортизирана стойност в резултата от дейността, използвайки метода на ефективната лихва;
2. *финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход* – признават се като друг компонент на нетните активи на ФПБ в отчета за резултата от дейността и участват в показателя „всеобхватен резултат“ от дейността на Фонда, оповестяван в отчета за промените в нетните активи за съответния период. В случай на продажба и/или отписване на дългови

инвестиции, натрупаните ефекти се признават текущо в отчета за резултата като „доходи от инвестиции“;

3. *финансови активи, оценявани по справедлива стойност в печалбата или загубата* – текущо активите се преоценяват и ефектът от преоценката се отчита в резултата от дейността.

Финансовите пасиви, възникнали в резултат от поети от ФПБ задължения за вноски по планове за финансиране при предприемане на действия по реструктуриране на кредитни институции, се оценяват по амортизирана стойност, определена по метода на ефективната лихва.

Обезценки

Към датата на всеки финансов отчет се извършва тест за обезценка на дълговите инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата. Обезценка се признава при значително и/или трайно намаление в справедливата стойност на даден актив спрямо първоначално признатата.

Когато се изчисляват бъдещите парични потоци, се използват преценки, базирани на исторически опит от загуби за активи, на които е присъщ кредитен риск, и на обективни обстоятелства за обезценка.

В печалбата или загубата се признават ефектът от обезценки, размерът на очакваните кредитни загуби или тяхното обратно проявление, така че корективът за загуби да бъде приравнен към отчетната дата на сумата, която ще бъде призната в съответствие с МСФО 9.

Отписване

Финансовите активи или част от тях се отписват от отчета за финансовото състояние, когато Фондът:

- реализира икономическите ползи от правата по договора; или
- изгуби контрола върху правото да реализира икономическите ползи от договора; или
- изтече срокът на това право; или
- направи отказ от това право.

Финансовите пасиви се отписват от отчета за финансовото състояние на ФПБ, когато:

- задължението бъде погасено; или
- задължението отпадне; или
- срокът за изпълнение на задължението изтече.

Парични средства и парични еквиваленти

В отчета за финансовото състояние паричните средства и паричните еквиваленти са представени по амортизирана стойност, определена по метода на ефективната лихва, т.е. заедно с начислената лихва.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци паричните средства и паричните еквиваленти се състоят от разплащателни сметки и от сметки с договорен падеж до три месеца.

Имоти, оборудване и нематериални активи

Фондът ползва имоти, оборудване и нематериални активи, представени в консолидирания финансов отчет на БНБ.

Данъчно облагане

ФПБ не е самостоятелно юридическо лице, поради което данъчните задължения, произтичащи от дейността му, са задължение на юридическото лице, което го управлява. Считано от 27 юли 2020 г., датата от която управлението на ФПБ се осъществява от БНБ, данъчното облагане на дейностите на ФПБ е в съответствие със ЗБНБ.

7. Годишни вноски

В съответствие с чл. 136, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП и чл. 3 от Наредба № 41 на БНБ⁵, на 15 април 2021 г. УС на БНБ определи индивидуалните годишни вноски на клоновете на кредитни институции от трети държави за 2021 г. с общ размер 73 хил. лв. Годишните вноски постъпиха в подфонда за клоновете на кредитни институции от трети държави в рамките на нормативно определения за това срок.

През 2021 г. не са събирани вноски в подфонда за вноски в ЕФП. Във връзка с решение на ЕСП за определяне на предварителните годишни вноски на кредитните институции в ЕФП за 2021 г.⁶, УС на БНБ, отчитайки наличните средства в целевия подфонд на ФПБ за вноски в ЕФП и на базата на предвидената в ЗВПКИИП възможност⁷, взе решение дължимите за 2021 г. вноски в ЕФП от кредитните институции, лицензирани в Република България, да бъдат приспаднати от средствата, налични в целевия подфонд.

През 2020 г. във ФПБ са набрани вноски с общ размер 157 876 хил. лв. от кредитните институции и от клоновете на кредитни институции от трети държави в съответствие с приложимата правна рамка към датата на вземане на решение от УС на БНБ.⁸

През 2021 г., както и през 2020 г. не са определяни и не са набрани извънредни вноски от съответните задължени субекти.

⁵ Наредба № 41 на БНБ от 25 февруари 2021 г. за определяне на размера на индивидуалните годишни вноски на клоновете на кредитни институции от трети държави във Фонда за реструктуриране на банки, обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 23 от 19 март 2021 г.

⁶ Решение на ЕСП (SRB/ES/2021/22) от 14 април 2021 г. за определяне на индивидуалните годишни вноски на кредитните институции за предварителни вноски в Единния фонд за реструктуриране за 2021 г.

⁷ Съгласно изречение второ на § 56, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗВПКИИП след прехвърляне на средствата към ЕФП останалите набрани в подфонда за вноски в ЕФП средства, в случай че има такива, се приспадат от задълженията на институциите за бъдещи вноски в ЕФП по решение на БНБ до тяхното изчерпване.

⁸ През 2020 г. ФПБ функционира при две различни правни рамки за вземане и прилагане на решения за неговото управление. До 1 октомври 2020 г. БНБ има правомощия да определя и набира вноски във ФПБ по отношение както на кредитните институции, така и на клоновете на кредитни институции от трети държави. След 1 октомври 2020 г. БНБ определя вноските само по отношение на клоновете на кредитни институции от трети държави.

8. Разходи

През 2021 г. от подфонда по чл. 134, ал.1, т. 2 от ЗВПКИИП към ЕФП са прехвърлени средства в размер на 29 560 хил. лв., които представляват частта от общия размер на предварителните годишни вноски за 2021 г., дължими от кредитните институции, лицензирани в Република България, към ЕФП, която е изпълнена с парични средства.

През 2020 г. прехвърлените средства към ЕФП от подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП възлизат на 158 458 хил. лв. и представляват първоначалната вноска на Република България към Единния фонд за реструктуриране⁹.

Към 31 декември 2021 г. разходите на Фонда за лихви по текущи сметки при БНБ съгласно „Общи условия на Българската народна банка за обслужване на сметки на банки, бюджетни организации и други клиенти“ възлизат общо на 4045 хил. лв., в това число 5 хил. лв. за подфонда за клоновете на кредитни институции от трети държави и 4040 хил. лв. за подфонда за вноски в ЕФП (към 31 декември 2020 г. общо 3984 хил. лв.).

Разходите, свързани с управлението на ФПБ, са част от административните разходи на БНБ, произтичащи от функцията по реструктуриране, които се финансират от таксите, събирани от установените в Република България кредитни институции и клонове на кредитни институции от трети държави. Условията и редът за определяне и заплащане на тези такси са уредени в Наредба № 40 на БНБ¹⁰. Общият размер на административните разходи, произтичащи от функцията по реструктуриране, се оповестяват в годишния финансов отчет на БНБ за съответната финансова година.

Към отчетната дата ФПБ няма непогасени задължения, свързани с лихвени или други плащания.

9. Парични средства и парични еквиваленти

(хил. лв.)

	31 декември 2021 г.	31 декември 2020 г.
Парични средства в левове, в това число:		
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП</i>	507 622	541 154
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП</i>	683	615
	506 939	540 539
	507 622	541 154

⁹ Първоначалната вноска представлява общият размер на предварителните индивидуални годишни вноски, които биха били дължими от кредитните институции, лицензирани в Република България, към ЕФП от неговото създаване до датата на присъединяване на Република България към ЕМП (годишни вноски за периода 2016–2020 г.).

¹⁰ Наредба № 40 на БНБ от 1 декември 2020 г. за определяне на размера на таксите за покриване на административните разходи на БНБ, произтичащи от функциите по надзор и реструктуриране, публикувана в „Държавен вестник“, бр. 105 от 11 декември 2020 г.

Паричните средства на двата подфонда към 31 декември 2020 г. и към 31 декември 2021 г. се съхраняват по отделни целеви текущи сметки в левове при БНБ съгласно „Общи условия на Българската народна банка за обслужване на сметки на банки, бюджетни организации и други клиенти“.

Към 31 декември 2021 г. Фондът не отчита непогасени задължения.

10. Управление на финансови рискове

След 27 юли 2020 г. инвестирането на средствата на Фонда се извършва в съответствие със ЗБНБ и с приетите от УС на БНБ „Вътрешни правила за управление на средствата на Фонда за реструктуриране на банки“.

Управителният съвет на БНБ взема решения за инвестиране на средствата на ФПБ при последователно спазване на принципите за сигурност, ликвидност и доходност. Средствата на отделните подфондове на ФПБ се инвестират, без да се допускат тяхното смесване.

Структурата на финансовите активи и пасиви на ФПБ към 31 декември 2021 г. и 31 декември 2020 г. по категории е, както следва:

(хиляди лв.)

	31 декември 2021 г.	31 декември 2020 г.
Финансови активи		
Категория „Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност“		
Парични средства и парични еквиваленти, в това число	507 622	541 154
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП	683	615
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП	506 939	540 539
	507 622	541 154

Към 31 декември 2021 г., както и към 31 декември 2020 г. Фондът няма финансови пасиви.

Пазарен риск

1. Валутен риск

Валутен риск има в случаите на несъответствие между валутната структура на активите и валутната структура на пасивите.

С въвеждането на паричния съвет и фиксирането на българския лев към еврото върху финансовите отчети, изготвени в национална валута, влияния оказват промените във валутния курс на лева спрямо валутите, различни от евро.

Средствата на Фонда не са изложени на валутни рискове към 31 декември 2021 г. и към 31 декември 2020 г., тъй като притежаваните от ФПБ финансови инструменти са в български левове.

2. Ценови риск

Към 31 декември 2021 г., както и към 31 декември 2020 г. Фондът не притежава финансови инструменти, изложени на ценови риск.

3. Лихвен риск

Лихвеният риск е свързан с риска от промени в лихвените нива, които да окажат влияние върху бъдещите парични потоци на активите (инвестициите) и на лихвоносните пасиви.

В таблицата по-долу е представена структурата на финансовите инструменти в зависимост от характера на договорените парични потоци.

(хил. лв.)

	С плаващ лихвен процент	С фиксиран лихвен процент	Безлихвени	Общо
31 декември 2021 г.				
Финансови активи				
Парични средства и парични еквиваленти, в това число:	507 622	-	-	507 622
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП	683	-	-	683
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП	506 939	-	-	506 939
	507 622	-	-	507 622
31 декември 2020 г.				
Финансови активи				
Парични средства и парични еквиваленти, в това число:	541 154	-	-	541 154
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП	615	-	-	615
по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП	540 539	-	-	540 539
	541 154	-	-	541 154

Кредитен риск и ликвиден риск

Кредитният риск е предимно рискът, при който ФПБ няма да бъде в състояние да събере в обичайно предвидените срокове своите вземания. Когато определя доколко значително е увеличен кредитният риск спрямо първоначалното признаване на актива, УС на БНБ използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна.

Загубата при неизпълнение е преценка за вредите, които би претърпял Фондът при настъпване на събитие по неизпълнение и се базира на разли-

ката между договорените парични потоци и паричните потоци, които се очаква Фондът реално да получи.

Максималната експозиция на Фонда, изложена на кредитен риск, е равна на балансовата стойност на паричните средства по сметките на двата подфонда.

Ликвидният риск се проявява главно в два аспекта, като първият риск е Фондът да не бъде в състояние да посрещне задълженията си в момента, когато станат дължими, а вторият се изразява в невъзможността Фондът да реализира на международните пазари свои активи по справедливи цени и в нормално установените срокове съгласно съответните пазарни конвенции.

Към 31 декември 2021 г. и към 31 декември 2020 г. паричните средства на Фонда са налични по сметки в БНБ.

Финансовите инструменти на Фонда, анализирани по остатъчен срок от датата на отчета за финансовото състояние до датата на падежа, са, както следва:

(хил. лв.)

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
31 декември 2021 г.						
Финансови активи						
Парични средства и парични еквиваленти, в това число:	507 622	-	-	-	-	507 622
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП</i>	683	-	-	-	-	683
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП</i>	506 939	-	-	-	-	506 939
	507 622	-	-	-	-	507 622
31 декември 2020 г.						
Финансови активи						
Парични средства и парични еквиваленти, в това число:	541 154	-	-	-	-	541 154
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 1 от ЗВПКИИП</i>	615	-	-	-	-	615
<i>по подфонда по чл. 134, ал. 1, т. 2 от ЗВПКИИП</i>	540 539	-	-	-	-	540 539
	541 154	-	-	-	-	541 154

11. Събития, настъпили след датата на отчета

Наблюдаваните след датата на съставяне на годишния финансов отчет колебания на международните финансови пазари, волатилност на цените на енергоносителите и на петрола вследствие на нарасналото геополитическо напрежение и наложените санкции на Руската Федерация и на Република

Беларус не изискват допълнително оповестяване или корекции в годишния финансов отчет на ФПБ. Към 31 декември 2021 г. активите на Фонда се състоят изцяло от парични средства в левове, съхранявани по текущи сметки в БНБ.

Няма други събития, възникнали след датата на отчета за финансовото състояние, които да изискват допълнително оповестяване или корекции във финансовите отчети на Фонда.

ISSN 2738-8212 (ОНЛАЙН)

ХУДОЖЕСТВЕННОТО ОФОРМЛЕНИЕ НА КОРИЦАТА Е РАЗРАБОТЕНО ВЪЗ ОСНОВА
НА СКУЛПТУРНАТА ГРУПА „ХЕРМЕС И ДЕМЕТРА“, ДЕЛО НА КИРИЛ ШИВАРОВ,
РАЗПОЛОЖЕНА НА ЮЖНАТА ФАСАДА НА СГРАДАТА НА БНБ